

Latweefchu Awises.

Nr. 48.

Zettortdeenâ 29. Nowemberi.

1862.

Awifchu sinnaſ.

Maſkawa. Muſſu Kungſ un Keiſerſ pilſbaſniſâ Deewakalpoſſhanu noturrejiſ, leelâ pilſ iſtabâ tad uſrunnajiſ Maſkawas un daudſ zittu gubernementu aprinku Maſſchalluſ un muifſchneekuſ, un uſ teem teiziſ: Ar preeku tohſ ſweizinajoht tai pilſatâ, kur peedſimmis. Eſſoht raddiſ ſaweem muifſchneekuſ uſtizziht, jo ſinnoht, ziſ uſtizzigi Keiſeram un tehwuſemmei allaſch, wiſſuwairak gruhtâſ deenâſ bijuſchi. Zerroht, ka muifſchneeki tâpat arri uſ preekſchu buhſchoht un palikſchoht Keiſera gohdibaſ krehſla atſpadiſ. Tadeht ſinnoht, ka muifſchneeki Wianam buhſchoht weenprahtigi par ſtipru paligu pee tehwuſemmes ſpehla un labkluſſchanaſ wairoſſchanaſ. Tai Deewſ pee tahda darba palihdſ un ſwehti.

„Maſkawas muifſchneeki! ſinneet, Mannim arri irr muifſchaſ Maſkawas gubernementi un preezajohſ par to gohdu, ka Eſ tadeht arri peederru pee juhſu muifſchneekuſ-beedribaſ. Pateizu par juhſu ſirſnigu preeku, ar ko juhſ Manni uſnehmuſchi.“ — Nu wiſſi pateikdameeſ Urrah! Urrah! no wiſſaſ ſirde ſaukuſchi. Tad Keiſerſ ſohti laiſnigi wehl runnajiſ ar daudſ muifſchneekuſ un wiſſuwairak pateiziſ aprinku Maſſchalleem un Meera-ſungeem par gohdigu ammata iſdarrifſchanaſ pee jaunu liſſumu ee-weſchanaſ. Kad Keiſerſ ar Keiſereeni iſgahjuſchi, tad atkal no wiſſaſ ſirde ſaukuſchi Urrah! — Pee Keiſera bijuſchi, Maſkawas General-Gubernaterſ Tuſſſchlowſ, Keiſera Maſſchalliſ Grauwſ Schuwalowſ, Generalſ Dolgorukowſ, Miniſterſ Walujewſ, Waſſſiſſkretahſ Golowninſ un daudſ zitti augſti waldiſchanaſ lungi.

Rihgaſ Awifeſ Nr. 270 rakſta, ka tiſſkai tad Waſſſerahrhtſ un muſſu zeen. General-Gubernaterſ ſahkſ darboteeſ ar teem padohmeem, ka ta jauna teeſaſ buhſchana arri buhtu eetaiſama Wiſſemmê, Kurſemmê un Zggaunu ſemmê pehſ ſcho gubernementu ihpaſſcheem liſſkumeem, kad papreekſch buhſ

padohmuſ ſaraktijufchi par to, ka ſchi jauna teeſaſ buhſchana Kreewuſemmê irr eetaiſama. Peh-terburgâ buhſ Kumiſſioneſ, kaſ ar to ihpaſchi darboſeeſ un muſſu zeen. General-Gubernateram par to dohſ ſinnaſ.

Sibiria. No Omſkaſ rakſta, ka to krepofu, ko 1860tâ gaddâ Kreewi bij nopohſtijufchi, muſſu eenaidneeki atkal wehl jo ſtipri bij uſtaiſſijufchi, bet ka nu Kreewu palſawneekſ Kalpakowſkiſ kalnu-taudim to atnehmiſ un nopohſtijiſ. Eſſoht ar eenaidneekuſ niſni ſahweeſ, ta ka 13 Kreewi no-

Pehterburga. Uſ Wiſſeaugſtaku pawehleſchanaſ no 25ta Septemбера ſelta nauda un ſudr. rubuliſ buhſ tahdâ tirgû:

No 1. Webruara 1 puſſimperialſ buhſ wehrtibâ	5 rubl. 43 kap.
No 1. Merza	5 " 41 "
" 1. Aprila	5 " 38 "
" 1. Maija	5 " 36 "
" 1. Juhna	5 " 33 "
" 1. Juhla	5 " 30 "
No 1. Webruara 1 ſudr. rubuliſ buhſ wehrtibâ	1 rubl. 5½ kap.
No 1. Merza	1 " 5 "
" 1. Aprila	1 " 4½ "
" 1. Maija	1 " 4 "
" 1. Juhna	1 " 3½ "
" 1. Juhla	1 " 3 "

Rihgaſ Awifeſ Nr. 271 rakſta no Pehterburgaſ: Sakka, ka taggad darbojoteeſ ar padohmeem, ka Krohna-nodohſchanaſ warretu zittadi pahrtaiſiht, lai wiſſeem buhtu labbaki. No ſcheem padohmeem nahkofſcha gadda ohtrâ puſſê griboht tohſ ſahkt eewef, kaſ ſihmejahſ uſ birgeru galwaſ-naudu un pilſata draudſehm. Waſſſerahrhtê ſchohſ padohmuſ nu pahrluhlojoht. Arri kaupmanneem gildeſ-naudaſ weeta zelſchoht zittadaſ nodohſchanaſ. Arri tahſ ſahkſ, ſtempeka-papihra un ſelta-rakſchanaſ nodohſchanaſ buhſchoht pahrtaiſiht.

schauti un 47 fäschauti, bet dabbujis 9 leelusgabbalus un 600 eenaidneelus fanehmis.

Rihga. 22trä Nowemberi pulksten 9 wakkarâ no Beenpelta spihkera junta paschâ pilsatâ isfahwuschees ugguns leefmas. Zeen. Gubernaters patz pirmais ugguni bij mannijs, arri zeen. General-Gubernaters tuhda atjkehjis un abbi tur polikluschi lihds pulksten peezeem no rihta, kamehr ugguni sawaldija. Spihkeris bijis pilns ar linneem, linnsehklam 2c., tadeht to ne warrejuschi dsehst un isdedsis lihds pamattam. Zaur Deewa shehlastibu bijis itt rahms laiks un nekahds wehjsch un tâ tad warrejuschi isglahbt tohs nammus, kas pee pascha spihkera stahw itt tuwu klaht. Wehl ohtrâ deenâ darbojuschees ar linneem, kas spihkera pagrabâ gan gruisdejuschi gan deggusch, un tadeht arri no jitteem spihkereem, kas tuwu klaht, bij jaisnefs wiffas leetas, kas ahtri fahl degt. Deews lai irr flawehts, ka nekahda wehtra naw zehlusfees; jo tad Rihga leelas breefmas ar ugguni buhtu redsejuse.

Rihga. Kurtesmuischas Androwneeku mahjâs 12tä Nowemberi eelaususchees 4 rasbaineeki, (kas wai-gus mellus bij novehrwejuschi), saimneeku nosittusch, saimneezi un meitu fahchjuschi, islaupijusch 25 rubl. f. un tad aischghjuschi. Saimneeze atpestijusees no saitehm gan noskrehjuse nabburga mahjâs, bet fleplawus naw dabbujusch. Pee durwim us wakte stabwejis laupitaju beedris un meita isteikuse, ka schis effoht Latweetis bijis, ko pasihstoh gan. Teeia scho wihru fanehmuse.

Rihga. 19tä Nowemberi Kafas-krohga (pee leelupes grihwas, Bolderaa) eelaususchees 4 rasbaineeki, fahchjuschi saimneekus, matrohsi un Kreewu seewu un tad islaupijusch naudu un leetas, 180 rubl. wehrtibâ. Scheem laupijohst krohdsneeks no saitehm atraisjees, muischâ noskrehjis un ar muischas laudim laupitajeem pakkal dsinnees lihds miescham, kur tee nosuddusch! Krohdsneezei galwu pahrsittusch un schi nowesta Rihgâ lasaretê. — Tai paschâ deenâ arri Ilgeszeemâ gribbejuschi eelausstees pee kaupmanna Stabuscha, bet mahju laudis. laupitajus isbeedejuschi. — Deewamschehl taggad darra tahdus nedarbus, kâ fenn ne bij dsirdehts! —

Italia. Leelais landags Turinê Ministerreem gribbejuschi eerahdiht, ka ne effoht Italia's labbumu un prahtu, bet Napoleona padohmus klausijusch

un isdarrijusch, un ka tadehl Rohmu ne warroht dabuht. Leelais Ministers Katazis to leetu gan zittadi isrohdijs, bet kad redsejis, landags winna prettineeks, tad lihds ar wisseem jitteem Ministerreem Rehninu luhdsis, lai tohs atlaisch no ammata. Rehninsch scho luhgschanu peenehmis, bet wehl naw zitti Ministeri winnu weeta zelti.

Greekeru walsti mallu mallas redsams un dsirdams, ka Enlantes Prinzi Alwredu gribboht par Rehninu zelt. — Stahsta gan, ka Enlantes draugi laudis wiffadi us to skubbinajohst; tomehr patte Enlantes waldischana tâ ne darra wis; arri salka, ka patte Rehnineene, winna mahte, to ne gribboht dehlam wehleht; jo dauds preeka un meera tur ne redsejohst tadeht, ka tad nikns karsch austruma semmu labbad warretu iszeltees. Arri Kreewu waldischana effoht isteikuse, ka ne Enlenderu, ne Kreewu, nedl kahdu Sprantschu Prinzi ne drihstohst zelt par Greekeru Rehninu tadeht, ka likkumôs par Greekeru walsti skaidri nospreests, ka tahdu Prinzi nekad ne buhs zelt par Greekeru Rehninu. Ar scho leetu waldischanahm taggad behdas. Ne sinn, kâ ar to ees, kahdu Rehninu winneem nowehleht un kahdu leegt, lai wisjeem buhtu pa prahtam un lai nemeers un karsch tadeht ne gadditohs. — 3.

Londones polizeja.

No Kreewusemmees aischuhtija dauds leetas us Londoni preeksch rahdischanaas. Niswedda arri dauds selta un sudraba leetas, kas ar dahrgem almineem isrohtatas, preeksch azjim sibbeht sibb. Katru deenu dauds tuhktioschi zilweki schohs dahrgumus apskattahs un aybrihno; daschi arri, kam patihl un kabbata eespehl, kahdus glihtumus nopehrl. Lai gan neweenu fargu tur ne eerauga, stahw schee dahrgumi glahschu skapjôs tikpat drohschi paglabbati itt kâ kad winni buhtu eelikti leelâ dselsu kassê, kam dauds gislehgas preekschâ. Kâ tas warretu buht? Woi Londonê naw sagku? Jeb woi schee ne drihst fawas rohkas pehz tahdahm dahrgahm leetahm issteep? Londonê saglu gan papilnam un schee gluhk kâ wannagi us laupijumu. Tee ne behda neneeka, kam un ko tee sohgh. Weenalga woi ta buhtu schahda woi tahda leeta, ko tik sawdôs naggôs dabbu, tam zellu ne greeesch. Bet Londonê irr arri kohli usmanniga polizeja, kam

deenu nakti azzis walkä; ta wiffur reds un flat-tahs un arri tur uspaffe, kur blehschi pehz dahrgahm leetahm tihfo.

Preeksch 11 gaddeem (1851) bij Londonë pirma leetu rahdijchana. Toreis fazzija tas usraugs par wiffahm Kreewusemmes leetahm us Gulantës polizejas kungu: „Man irr lohti bail, kad sawas azzis usmettu us tahm selta un fudraba leetahm, us teem dahrgeem akmineem un zitteem glihtumeem, kas schinnis neeka glahschu flapjös saliktas. Zif drihs warr sagli kahdu ruhti isfist un dahrgas leetas is sagt. Itt ihpaschi naktis laikä tee warr leelu flapdi padarriht. Saglis par deenu kaut kur ais fakrautahm leetahm paslehpjähs un tad nakti, kad wiffi laudis prohjam, winsch nemm, kas til tam patihf. Jo ne redsu schë nekahdas waktis, no lam sagteem buhtu jabaidahs. Es tadeht luhdsu atwehlat man par sawu nandu kahdus fargus preeksch scheem dahrgumeem apgahdaht.“ Polizejas kungs atteiza: „Jo ne warru kaut, jo tas tä israhditohs, ka meh's to paschi ne spehjam. Naw nekahdu waktneeku waijadfjgs, jo labbi sinnu, ka juhfu leetas deesgan drohschi apfargatas.“ Kreewu kungs wehl luhdsahs. Tad Gulerderis atteiza: „Brohwejat paschi kahdu dahrgu leetu no flapjeem is sagt. Redsesim lä isdohsees. Jums tatschu tas buhs dauds weeglaki nekä saglim. Juhs warreet katrä brihdi pee flapja peetikt, jo jums atflehgas rohkäs un polizeja us jums teescham tä ne glubneh's, lä us sagteem.“ — „Labbi! Schis padohms man patihf, bet jums ne waijaga par muhsu norunnu polizejai stahstiht; jo kad winna to dabbubs sinnaht, tad jaw manni lifs uspaffeht un nokehrt.“ — „Pee manna gohda wahrda es jums apfoblohs nei polizejai nei arri zittam kahdam zilwekam ne puschu plehstu wahrdinu no tam fazzihht.“ Kreewu kungs ar to bij pilnä meerä. Us walkara winsch lahde eelihda un tur paslehpahs. Kad tumfch palikka un wiffi zilweki prohjam aisgahja, bija leela glahschu pils til kluffa, ka ne pelliti ne dsirdeja grabbinajam. Nu islihda Kreewu kungs no sawas lahdes, eebahja lehnitinam atflehgu flapja ditwis un to flehdsa walkä. Te arri diwas warrenas rohkäs winnu fagrahba pee rihkles, ohtras diwas lampa winnam pee kahjahm, aiërahwa prohjam us polizeju un eelikka tur zeetumä, lai schë sawu pirmo sagla darbu pahrdohmajohht. Gan

kungs nodeewojahs, ka ne effoht saglis, bet effoht tikkai gribbejis redseht, woi polizejas fargi labbi uspaffejohht, gan rahdija sawu passu un zittus leezibas rakstus, bet tas neko ne lihdsjeja. Polizejas wihri winnu apfargaja lä wifselelako sagli. No rihta, kad teefas kungi sanahja, tad winsch tappa no zeetuma abrä. Kur schis tschetras rohkäs bij nahkuschas, kas winnu til neschebligü fagrahba, to kungs itt nekad ne dabbuja sinnaht. Bet nu winsch bij arri pahrleezi-nahts, zil usmanniga un smalka Londones polizeja effoht. Winsch wairs ne baidijahs, ka sagli selta un fudraba dahrgas leetas isfagschoht, bet gulleja nakti itt meerigi sawä kohrteli.

Bateefigs notiffums.

Leischds eenahze preeksch gaddeem kahdäs mahjäs lahtscha waddatajs un luhdsje saimneekam few un sawam lahjim nohts-mahjas. Saimneeks neko launa ne dohmadas, litte tuhlin lahzi sawä rijä eetaisihht un paschu weddeju us istabu aisfauze. Bet par nelaimi rijas durwis ohträ puffë walkam bijuschas un lahjis par nakti ismuffe. Saimneeks, gohda-wihrs buhdams, bihjahs ka lahjis kahdu grehku ne padarra; sehshahs tuhlin firgam muggurä un apjahj wiffas mahjas, kas tuwumä, isklauschinadams, woi naw kahds pamannijis lahzi bes weddeja aplahrt staigajohht; bet neweens to ne bij mannijis; jo lahjis bij — tä falkoht — lä uhdeni eekrittis. Te ohträ rihtä dabbohn sinnaht, ka lahjis tuwejä meestinä Leiti noschnaudsis. — Schihds, kas no meestina us mahjahm gahjis, bij lahzi newilschu zekä fastappis; schihds redsedams, ka wairs nekur ne warreja greestees, paleek stahwoht. Lahzis winnam tuwojees pazekahs us palk-lahjahm un eeleel schihdam rohkä to lehdi, kas winnam zaur wirsluhpu zaurwiikta, itt lä gribbedams, lai winnu westu. Schihds nu tahdäs bailës kahdäs wehl nekad ne bijis, un pahrdohmaja wiffadi lä no sawa zekg-beedra warretu walkam tapf. Us weenu reis eeranga Leiti brauzohht; scho apturra un waiza, woi lahzi ne pirkjohht. Leitis atbild, kalabb ne. Zif par winnu gribbat? — Preegus rubutus, atbild schihds. Leitis faproht, ka tas lehti un ka us winna dauds pelnischoht, leef lahzi rattu pakkälä peekehdeht un bes nekahdas runnaschanas aismaffa minnetu nandu, usfauz firgam un brauz tahtaku. Tä nu gabbalubrauzis —

kas bij kas ne, — sirgä fabihstahs un fahf skreet zil ween warr. Lahjis — lä mehä sinnam — til ahtri ne warreja pasfreet un leelas fahpes zaur sirga skreeschanu zeesdams, uslehza pehzgallä us ratteem un us breefmigu wihsi newainigo nonahweja. — G. B.—e.

Kä grahamtu druffaschana isdibbinata.

Dasch labä no mihleem Awischu lassitajeem gan papilnam grahamtas lassijis, kas schinnis laifös par lehtu naudu dabbujamas, bet kas to dewa preefsch 400 gaddaem? Jo tad par wisädahrgaku maksu ne bij dabbujamas. Tadeht të ihjumä zil nezil stahstisim, lä pee scho labbumu tappuschu.

Grahamtu druffaschana no Wahzeescheem 1440 gaddä isdibbinata; jo lihds tam laikam waijadseja pahrtikt ar rakstiatam grahamatam. Ja kahdä grahamtu gribbeja, tad gahja pee kahda muhka, kas ar rakstischanu darbojahs, un luhdja, lai grahamtu noraksta. Tad muhks nehma smalku, papihram lihdsigi isgchretu ehseta, teffa jeb aitas ahdu, sagreesa lappäs un grahamtu fahka norakstih. Kamehr grahamtu norakstija daschureis gads it wairaf pagahja un tadeht neko brihnotees, ka simts jeb wairaf dahlderus par to waijadseja maksah; bet pee tam arri smalki jo smalki bij taifita. Birmais bohkstabs bij labbi prahws ar pehrwehm un seltu mahlehts, tä ka daschä grahamtä seltu ween par 20 dukateem isbruhkeja. Tälabbad grahamtas bij dahrgas un retti dabbujamas. Grahamtas preefsch skohlahm nabbaga skohlas behrni nebuht ne warreja nopirkt; tad gan weegli prohtams, lä ar skohlahm gahjis! Ir pat skohlmeisteri ne warreja tahlaf studeereht un mahzitees, kad ne bij deesgan naudas til dahrgas grahamtas pirkt. Stahstu jeb lassischanas grahamtas, ar ko laiku pakaweht, nemas ne bij. Kam toreis bij weena grahamta, tas jaw dohmaja lohti laimigs effoht; jo tillai baggati laudis warreja grahamtu-krahjuminu peegahdatees, un feisera Kahrta IV. grahamtu-krahjumä bij pawissam tillai 114 grahamtas.

Zaur kahrshu taifischanu tai skunstei klastaku nahza. Ja tahs pa weenai ween buhtu jamahle, tad preefsch tam par dauds laika un naudas waijadsetu.

Tä labbad kohka dehlti isgreesa tä. ka tahs sihmes augstaki stahweja, tad apfmehreja ar pehrwi un nodruffaja, zil waijadseja. Kad nu us tahdu wihsi labbi weizahs, tad arri muhki täpat isgreesa fwehtu bilshu sihmes un nodruffaja us smalku teffa jeb aitas ahdu jeb itt plahneem kohka dehlfischeem. Weidsoht fahka us papihra druffaht, kad bij isgudrojuhschi to no luppateem taifih; jo tas bij dauds lehtas nekä tahda ahda. Pehz kahda laika fahka us tahdu wihsi arri preefsch grahamatam pa pufslappai isgreesht, un tad nodruffaja, zil ween gribbeja. Bet tomehr schi eeriffeschana ne bij teizama, jo zil pufslappas grahamtai, til dauds dehlfischi waijadseja isgreesht. Tad tä darbs! Tälabbad til ween masas grahamtinäs us tahdu wihsi druffaja, un kad nu schi grahamta bij nodruffata, tad isgreeshtohs bohkstabus preefsch zittas grahamas wairs ne warreja bruhkeht. Bohkstabi arri ne bij ihsti teizami, bet pawissam neweenadi un rupji nodruffajahs; tamdeht tillai tahdas jo waijadsgas pahtarugrahamtinäs druffaja, kas wairaf tappa bruhketas un pirktas.

1440tä gaddä gaddijahs gudra galwina, kas isdohmaja pa weenam bohkstabam fastelletus wahrdu druffaht. Winna wahrds Jahnis Gutenbergis, dsimmis Mainzes pilsatä. Wirsch bij Strahsburgä un darbojahs ar akminu slihpeschanu, spreegetu taifischanu un zitteem skunstigeem darbeem. Të strahdajohht winnam brangas dohmas galwä schahwahs: „Das pateesi skahde, ka tohs kohka dehlfisshus, ar ko weenu grahamtu nodruffa, arri preefsch zittas ne warr bruhkeht. Woi tad nemas naw isdibbinajams, bohkstabus pa weenam isgreesht, tohs wahrds un rindas fastelleht, tad nodruffaht un pa weenam bohkstabam isahrhiht — un atkal preefsch zittas grahamtas fastelleht?“ — Kä teikt, tä isdarrihts! Wirsch dehli isgreeshtus bohkstabus pa weenam ween atsahgeja, tad atkal fahsehja weenä rindä, — un pirma prohweeschana labbi isdewahs; bet druffaschana eefahloht nemas ne weddahs. Gan schä, gan tä isprohweja, bet nekä. Pee tam sawu darbu aiskawedams, ar ko lihds schim pahrtischanu pelnijees, tadeht krita parraddäs un 1450tä gaddä dewahs atpakkä us Mainzes pilsatu.

(Zurölikam beizums.)

Par skohlahm.

Teel taggad par semneeku skohlahm dauds run-
nahts un rakstihst, — bet naw weenprahtiba run-
nataju un rakstitaju staryp. Waijadfiba arri irr,
to leetu gruntigi pahrdohmaht un fur kas gribb
gaismu un skaidribu eewest tai leela tumfiba
un fajufchanâ, kas par scho leetu wehl dauds lau-
schu un lungu, Latweeschu un Wahzeeschu galwâ,
tur arri wiffai ne skundam, ja schur un tur doh-
mas un spalwas noeet greiffi. Waijadfiba leela,
katrà laikâ, bet itt fewischki taggad, un kad redsam
to leelu wehl neapflohptu druwu, tad gan katram
janemmahs eefsch schihs leetas zil spehdams darbo-
tees un gan katram ta luhgfschana itt no wiffas
firds warr nahkt: Kungs, fuhti plahwejus tawâ
plaujamâ! — Skohlas waijadfiba til pat wezza
kâ zilweks. Un schi waijadfiba lassama wezzas
derribas pirmâs lappâs: „Un Deews tas Kungs
toiffa to zilweku, kas pihschi irr, no semmes
un eepuchte winna nahfis weenu dsihwu garru, tad
tappe tas zilweks par dsihwu dwehfeli.“ 1 Mohf.
gr. 2. 7. Ne zaur to zilweks no lohpeem ischkir-
rabs, „ka winnam prahts un fapraschana, kas
lohpam newa“ — mums irr prahtigu un faprat-
tigu lohpu deesgan — bet zaur to, ka lohpam naw
garra, dsihwas dwaifchas, Deewa lihdsibas un
gihmja, kas zilwekam irr. Ka Deews zilwekam
druzjin no sawa garra, dsirksteli no sawas mihle-
stibas, dallibu pee sawas brihwibas eedewis, kas
us zilweka waigu usspeests, kas isfpihd no winna
azzim, kas no winna muttes wallodas iswerd, tas
irr tas, — ta brihnifchka garriga leeta — kas
zilwekam irr, lohpam newaid. Tu effi zilweks ar
Deewa lihdsibu, aizinahst us to, ka tew buhs wal-
diht par Deewa raddijumeem un radditahm lee-
tahm, tapeh; tew waijag buht skohlotam. Skoh-
las waijadfiba lassama ar wehl gaischaleem rak-
steem jaunâ derribâ: „apwilkdami to jaunu zilweku,

kas tohy atjaunohts us atfihfchanu ta gihmja, kas
to irr raddijis.“ Koloff. 3, 10. Deewa dohtas
lihdsibas iskohpfschane, tabs lihdsibas, kas para-
dihfes dahrsâ zilweka firdi eestahdita, kas saudeta
zaur grehkeem, kas atkal atjaunota zaur muhsu
pestitaju, tas irr tas, kas skohlas waijadfibu is-
darra. Schihs lihdsibas iskohpfschana, — jo sin-
nams tas waijadfigs. Winna zilwekam „dihgli“
eedohta, winna waijag stiprinaht un walidiht us
labbu. Suhteet sawus behrnus skohlâ un winni
taps par zilwekeem, kas sinnahs, kalabbad winni
pafaulê likti, winni taps par Deewa behrneem,
kas sawam pestitajam dsihfees pakkat. Talabbad
ka us to wiffi aizinati, talabbad arri wiffieem skoh-
las waijaga, woi effi semneeka, woi kunga behrnus.
Skohla irr tas tehwa nams, kas tohs atkafpejus
dehlus un meitas atkal iskohp un saweeno us wee-
nu jekka gahjumu, ta mahjas weeta, fur tas schel-
ligais Samariteris nowedd to, kas stary flepla-
weem bij pullis, tas pawehnis, fur teel schai pa-
faulei un Deewa walstibai usaudfinati labbi un
pakklausigi behrni. Kaut til wiffi, kas gore skoh-
lahm darbojahs, ar wahrdeem un ar sawu spalwu,
eefsch schihs leetas weenadu prahtu turretu! Ka-
mehr us scho grunti un pamattu neschaubigi stah-
wam, gan spehfm karroht prett skohlas eenaidnee-
keem, un uswarreschana mums nahst us pehdahm
pakkat — us scho grunti pafneedsam no firds
katram sawu rohlu, kas pee schi darba sawu pa-
ligu ne leeds; — bet kad ne teel skohlas stahditas
us scho almini, us lo-pats Deews tabs nogrun-
tejis — tad buhwejam us smiltim. Pafaules wehjsch
un wehtra, pafaules eerunnas un eemesli to drihs ap-
gahfih. Ihsî falkoht: basniza un skohla pee-
derr lohpa, ka meita pee mahtes peederr. Kas
prezz meitu bes mahtes atwehleschanas, tam labbi
ne klahfees un tee ilgi ne dsihwohs wirs semmes.
Ro Deews saweenojis, to zilwekam ne buhs schkirt.

Ka mahte (kristiga basniza) dauds weelās un arri
 pee mums scho sawu meitu (skohlu) gluschi bij ais-
 mirsuse, to ne leedsamees. Bet ka mahte taggad
 sawus grehkus atsihdama un no mihlestibas pah-
 nemta, meitai sawas rohkas prettim steepj, to arri
 neweens ne warr leegtees. Un ja leedseji gaddahs,
 woi par to behdafim? Ne! mums ne buhtu Kri-
 stus gars, ja sawus grehkus eefsch schihs leetas
 atsihdami to ne warretum panest eefsch mihlestibas,
 ne buhtu Deewa prahts, ja labbu darridami pee-
 kustum til drihs mutti aishahst „tai nesinnaschanai
 to neprattigu zilweku.“ 1 Peh. 2. 15. Basnizai
 jadarbojahs garr skohlu, un winna to taggad
 arri darra. Un ja wehl arweenu tillai eesahzeji
 effam, wehl nebuht zekka gallā — ja wehl skohlas
 apgahdataji, krohnis un muischneeku kahrta to pa-
 ligu ne dohd, kas wehl wajjaga, ja wehl Latwee-
 schu starpā dauds prettineeku, behrni ne teel wad-
 diti kā nahktohs, ja mums wehl truhkst dauds,
 dauds weetas skohlu, skohlas ehku, skohlmeisteru
 labbaka nolohneschana un wissur skohlas waldiba,
 kas til firsnigi kā Deewa Kunga basniza pehz
 schihm leetahm dsennahs, un tumschā nakti rihta
 blahsmiuu gaididama til karsti prassa: Sargs,
 woi naw naktis pagallam — kas, ja ne winna??
Basniza un skohla peederr kohpā, bet kā basnizas
 strahdajama druwa, ko tas Kungs tai pamettis, irr
 lauschu firdis, kas wehl schinni pasaulē dsihwo,
 tā arri skohla naw schai basnizai swescha, tā arri
 talabbad naw judohma, ka wissahm skoh-
 lah m jaw wajjag buht basnizas- un pah taru- skoh-
 lah m, neds arri — pateesibu runnajoht — tahdas
 skohlas pasihstam, kur „deenu no deenas behrni no 6
 lihds 7 stundahm tophoht ar Deewa wahrdeem nomoh-
 ziti.“ Effect palehni runnaht un palehni duf-
 moht. Jehl. 1. 19. Wehs til no firde warram
 preezatees par teem wahrdeem, ko gohdigs raksti-
 tajs mums nule Awises laidis: „Zerream arri,
 ka wiss tas, kas lihds schim muhsu tautas brah-
 teem skohlās mahzihts, katkissis, bihbeles stahsti,
 tizzibas mahzibas turymal jo stipraki, jo gruntigaki
 jamahza un mums pee-augufschem pascha labbuma
 deht wehl iddeenas wairak jamahzahs. Deewabih-
 jaschana wissas gudribas eefahkums, bes Deewa-
 bihjaschanas wissa pasaules gudriba irr gekkiba.
 Dapehz Deewabihjaschanai buhs waldihst pah pas-
 faules gudribahm.“ Un kur Deewabihjaschana,

tur arri pasaules gudribai — un winnai ne buhs
 truhkt skohlās — teel eerahdihts zeksch un mehrs. —
 Zeksch: — winna ne buhs prettineeze tai gudri-
 bai, kas no augschenes, kas schkihsta, meeriga,
 lehna, paklausiga, pilna apschelofschanas un labbu
 auglu. Jehl. 3. 17.; — mehrs: — winna leeli-
 damees ne nemfees doht, ko winna ne spehj doht.
 Bet arri tai weeta, kur winnu nostahdam, winna
 stahw gohda weeta un neweenam winnu ne buhs
 neds nizzinaht, neds pahleeku zeenihst. Katkissis,
 bihbeles-stahsti, prahtiga lassischana, rakstischana,
 rehkinaschana, zil nezil no semmes aprakstischanas,
 no pasaules stahsteem, ja tihl Wahzu walloda, ar to
 arri peetikku semneeku skohlahm. Kas sawam behr-
 nam gribb wairak lihds doht us dsihwofschanas zekku,
 tas lai winnu wadda us augstakahm skohlahm. Tur
 sinnam pasaules gudribahm eerahdihts leelaku weetu;
 semneeku un pagastia skohlas to ne spehj doht. Bet
 Deewa wahrda un tizzibas mahzibas grunti lai
 ne aisteekam, tai weeta stahdidami pasau-
 les gudribas un sinnaschanas ween, ja ne
 gribbam ar weenu rohku ustaisiht ar ohtru nopoh-
 siht. Kas wehju sehj, tas aukas pkaus! Dsej.
 8. 7. Skohlas wajjadsiha leela katrā laikā, bet
 jo leela itt fewischli taggad. Latweeschu tauta
 fahk no meega mohstees un steidsahs zittahm tau-
 tahm pakkat. Aldohta brihwiba, rentes buhschana,
 labbaka pahrtischana — weetahm arri baggatiba
 ar wissu to, kas baggatibai nahk us pehdahm pak-
 kat — mahju pahrdohschana us grunti un dsimtu,
 kas sahlfusees un ar Deewa paligu ees us preekschu,
 Awischu un zittu rakstu lassischana — wiss tas
 taggad gahschahs mihteem Latweescheem wirsū.
 Tahs irr dahwanas, par ko warram no firde
 preezatees. Laiks teescham arri irr, ka schihs
 pa ilgi aisturretas leetas teel Latweescheem rohkā
 dohtas; bet kas schihs tautas ihstenu un pa-
 stahwigu labbumu prahtā turr, tam arri
 firde ruhpeees tohs isaudsinahst us scho dahwanu
 zeenigu peenemschanu. Kamehr wissahm schahm
 dahwanahm — laizigam un meesigam labbumam,
deewabihjiga prahta apgaismoschana ne eet lihds,
 bet paleek pakkat, kamehr garra iskohpschana ne
 atswere to steigschanohs us preekschu eefsch laizi-
 gahm leetahm, kamehr, ihfi fakloht, atsihschanas
 gaischa saule wehl ne spihd, tamehr gais is apmah-
 zees un tee mahkoni warretu itt ne sinnoht faktah-

tees par nifnu un bahrgu laifu, pascheem neap-
 gaismoteem par pohstu. Ko nemahzihts zilweks
 ne panešs, to mahzihts zilweks bauda few par
 gohdu. Muhfu dohmas naw, ka buhtu schihs
 augšcham minnetas leetas ja-aisturr, — ne buht!
 — bet muhsu dohmas irr schihs, ka tahs buhtu
 jadarra augligas zaur kristigu skohlu eezelšchanu.
 Skohlota tauta mahk tohs garrus un wiffas lee-
 tas pahrbaudiht, un ne atfittisees tubdat us to
 puffi, no kurrenes pasaules wehjsch pubsch. Ne-
 mahzita un neskohlota tauta kriht wilku rohkās,
 kas nahk awju drehbēs, kas sauž meers! un naw
 meera, kas sohla sablainas gannibas, un raugi
 tufschas weetas, kas uhdeni ne turr! Kas taggad,
 schinnis laifōs, skohlahm prettineeki, few pascheem
 bedri rohk. Taggad wehl kawetees, taggad wehl
 nogaidiht un snauft, buhtu gekkiba un nesapra-
 schana — diwkohtigs launums. Tapehž azzis
 atwehru, ka redsam, kas mums waijadšigs pee
 meera! Schee wahrdi greeschahs us teem, kam
 skohlu eezelšchana kriht un luhds no firds: gahda-
 jeet, gahdajeet mums skohlas, kristigas skohlas,
 skohlas likkumus, skohlas waldibu un weenadibu.
 Jaw pa ilgi kawehths, pazellat sawas azzis un
 skattait tahs druwas, tahs jaw baltas us pfaus-
 schanu, (Jahn 4, 35.) — un us teem, kam par
 labbu teel skohlas eezelstas un luhds: waddat sa-
 wus behrnus skohlā, ka ne teekat atrasti tahdi, kas
 prett Deemu un sawu paschu lobbumu kareo.
 Abbejadi teem, kam gare skohlahm jadarbojahs,
 grubti jazeesch, rohkas safeetas, lai-jo firds buhtu
 dedšiga. Bazeeschanas waijaga un zerribas. Zer-
 riba ne leek launā palikt. Tapehž ne warram zit-
 tadi beigt, kā effam sakluschi, ar to behdigu, bet
 arri tizzigu nopuschanohs: Kungs, juhti tu
 plahwejus tawā plaujamā! A. Bernewis,

Jaanvils mahzitajs.

Blihdenes jannas basnizas eefwehti- schana 26tā Augustā 1862.

„Kungs, ee mihleju tawa namma mahjas-weetu
 un tawas gohdibas telts-weetu“ — tā fwehts keh-
 ninsch Dahwids dseed sawā 26tā dseesmā (p. 8.)
 un, gohds Deewam augstakam! schee kehnia
 wahrdi arri wehl muhsu laifōs zittā deewabihjigā
 firdi mihku mahjas-weetinu atrohd. Tam par lee-
 zibu eelšch Blihdenes muišchas rohbescheem, pastes-

žekam blakkam, jaunu jauku Deewa-nammu redsam
 stahwam, fur ne senn, tikkai wehl aisepehnajā
 gaddā, masu un wezju, bet labbi kohptu basnizu
 redseja. Gan jaw nelaika zeen. Blihdenes leeš-
 kungs, Wiršs Eiwens, sawā firdi bij apnehmees,
 tai paschā weetā jaunu basnizu uštaišiht, bet to ne
 panahze, kamehr nu winna zeen. leelmahte sawa
 nelaika drauga un sawas paschas deewabihjigas
 firds wehleschanahm tahdu gohda-darbu par pee-
 minneschanu warreja ušzelt. Tanni 3schā Zuhna
 mehnesi 1860tā gaddā schim staltam Deewa-
 nammam pamatta-akmini lifke un lihds ar
 to eemuhreja: 1) Weenu peeminneschanas goldinu
 ko appalsch ta wezza pamatta atradde un kam toš
 gods 1755 lihds ar wezzas basnizas uštaištaja
 wahrdu „Grahws Ermanns von Reiserlingk“
 bij eerakšihts. 2) Weenu jaunu peeminneschanas-
 goldinu no warra-blekkes ar Blihdenes leelmahtes
 sehgefa-sihmi un teem Deewa-wahrdeem no 1 Ko-
 rinteru grahmatas 3, 11: „Zittu grunti neweens
 ne warr likt pahr to, kas irr likts, kas irr Jesus
 tas Kristus,“ — un ar zeen. Blihdenes leelmahtes
 wahrdu: „Scharlotte Sophie Eiwens, ta eelšch ta
 Kunga dušfedama leelkunga Otto Karl Ernst An-
 dreas Eiwena atraitne.“ Turklaht stahw rakšihts,
 ka 3schā Zuhni mehnesi 1860tā gaddā schis pee-
 minneschanas-galdinsch tam pamatta-akminam
 klaht irr peelikts un wehl no Zuhna Ewongeliuma
 gr. 4, 24.: „Deews irr Gars, un kas to peeluhds,
 teem buhs Winna peeluhgt garrā un pateesibā“ —
 un Blihdenes wezza mahzitaja „Nylisch“ wahrdu,
 tā kā no Dahwida dseesmu gr. 84, 2. 3.: „Kā
 mihligas irr tawas mahju-weetas, ak Kungs Ze-
 baöt! Manna dwehsele eekahrojahs un ilgojahs
 lohti pehž ta Kunga pogalmjeem; manna firds un
 mannas meetas preezajahs eelšch ta dšihwa stipra
 Deewa“ — un Blihdenes jauna mahzitaja „Bursi“
 wahrdu par appalschrafftu. 3) Bes tam pehž
 wezju laifu eeradduma wehl zittus naudas-gabbalus
 un weenu ahdas-rulli (Bergamentrolle) ar arkitekta
 (buhmeistera) „Zeeh“ wahrdu un ar teem wahr-
 deem no teem zitteem ommatneekem, kas pee
 schihs basnizas strahdajusch. — Lihds 22tru Au-
 gustu 1861 tee muhri ar jumtu un tohrni no 160
 pehdu augstuma gattawi bij, stalta, baggata ehla,
 gohtifki taišita, ar paschu leelu tohrni par
 rohkas-rahditaju us debbesi un ar tschetreem

maseem jumta-tohrnischeem, tà kà par zekka-bee-
dreem pasaulê. Bet wehl tai rohkaï tas ihstais
pirksta-rahditajs ne bij gattaws, ko tiklai nu wehl
tai minnetâ 26tâ Augustâ, ar muhsu Kunga un
Pestitaja Jesus Kristus krustu wirs apseltitu lohdei
tohrnam uelikke. Tanni tuffchâ lohde atkal abdas-
rulli eelikke ar teem Deewa-wahrdeem no 2 Kehn.
gr. 21, 7.: „Schinni nammâ lifschu Es fawu
wahrdu muhschigi“ — un no Ezel. gr. 37, 17.:
„Manê dschwoklis buhs pee teem, un Es buhschu
teem par Deewu, un tee buhs Man par laudim;“
tà kà no Dahwida ds. gr. 103, 1. 2.: „Teiz to
Kungu manna dwehsele 2c.“ — lihds ar basnizâs
ahghadatajas wahrdu un to deenu, kad pee basni-
zâs bij usfahuschu strahdaht. Bet schi krusta-
zelschanas deenâ to dseesmu dseedaja: „Gohds
Deewam Tehwam augstakam“ — un jaunê mahzi-
tajs spreddiki teize par 5 Mohs. gr. 32, 3.: „Doh-
deet augstu gohdu muhsu Deewam.“ —
(Turplikam belgumê.)

Us pirmu Atwenti.

1.

Jesus nahf ar pasemmibu,
Sawu draudst apmekleht,
Jesus nahf ar sehnprachtibu
Un ar leelu schelastibu,
Sawu draudst eepreezcht.

2.

Kas tee Palmas-kohku sarri,
Kur tabs gohda-drehbes irr,
Ko us Winna zekka laisam?
Un ta Dstanna-dseesma,
Kas no muhsu sirdim skann?

3.

Palmas-sarri: grebku-schehlums,
Gohda-drehbes: Tizziba,
Dstanna: Karsta miblib',
Dstanna: swehti darbi! —
Jesu, nemm' scho uppuri. Grot.

Dshwes deenas ahtri skreen.

Ne bribtinsch wilnim wakkas naw,
Kas stroutâ burbulo;
Tê bij — tê ne bij! — tahku jaw! —
Tif knappi fareds to.
Tâ aiffkreen ahtri dshwiba,
Tê plaukst, tê seed, tê wihst;
Un wiffa pasaul's gohdiba
Kâ duhmi, migla klibst.

Leez tadeht wehrâ, mirstigaïs,
To laikn! — walka tà,
Ka tu, kad sauz tew Muhschigaïs,
Jaw gattaws — — sahjeenâ!!

E. F. S.

Sluddinaschanas.

Biffadas sortes Wahzsemmes **appinu** pabrdoht
par to lehtaku tirgu, Jelgawâ, leelajâ eelâ, Kallmeiera
nammâ Nr. 3. 1

S. A. Simonowig.

Tai nakti no 7ta us 8ta Nowemberi f. g. **Blihde-
nes Mas-Scheetneeku** mahjâs irr no stakka is-
sagts weens melni bruhns ehrelis pahri par
2 gaddeem wezs, no widdeja leeluma, ar ihfahm kreh-
pehm (matteem), kreisâ puffê tam pee kalla waina, ko
„mahras pihni“ sauz — lihds ar kalteem reddetu rat-
teem un aisjubgu. Kas par to sahdsibas peenahf-
schann skaidru skann warr doht, tas dabbuhs **10 rub-
bus** pateizibas maksas pee Blihdenes pagasta teefas.
Blihdene, tai 13tâ Nowemberi 1862. 2
(Nr. 279.)

Seel-Platonês muischâ, netahl no Jelgawas,
warr pa Jurgeem 1863 weetu dabbubt: **1 kuffche-
ris**, **2 waggares**, kas jaw irr kalpa-wirtschayti wal-
dijuschu. 2

Wiffi tee, kam pee tabs atstahdas mantas ta no-
mirruscha Krohna **Auzumuischas Klingerbajaru**
saimneefa **Sandera Bajara** jebfahdas prassifchanas
bubtu, tohy usfautti, lihds **12tam Janwarim 1863**
pee schihs teefas peeteiktees un beidscht tanni noliktâ
isflehgschanas terminâ ar skaidrahm peerahdschanahm
atnabht. Pehz ta laika neweens wairs ne tays pee-
nents. Krohna **Auzumuischas pag-teesâ**, 16tâ No-
wemberi 1862. 3

(Nr. 1341.)

Peesehdetajs A. Walter.
Teefas-schriweris Berg.

Lee pee **Jaunpils** pagasta peerastiti un us ne-
krubschu naudas isdeeneschannu islaisti lohjelki, kâ:
Fris Kanzis, **Fris Fijohle**, **Jirgin Wakkis**
un **Franz Wilks**, tohy jaur scho no Jaunpils pa-
gasta-teefas usajzinati lihds **1mam Janwarim 1863**
to pilnu naudas-summu no 300 rubl. f. par fatru pee
schihis pagasta-teefas eemalfacht, jo par to. nandu irr
wehlehts pee nahkamas nekruhschu-nodohschanas tah-
deem iswirktees, kas jaw nandu eedeenejuschi, bet seh-
baku buhs jamakfa 570 rubl. f. 3

Jaunpils pagasta-teesâ, 14tâ Nowemberi 1862.

(Nr. 322.)

J. S c h e v s k i, pagasta wezs.

(S. W.)

E. G. M o n k e w i g, teefas-schrihw.

Dihgâ atnahuschu 1753 fuggt un aisgabuschu 1755 fuggt; Leepajâ amahuschu 216 fuggt, aisgabuschu 220 fuggt.

Von der Censur genehmigt. Mitau, den 27. November 1862. Nr. 197.